

БАЛАНС МІЖ ІННОВАЦІЯМИ ТА ЕКОНОМІЧНОЮ ЕФЕКТИВНІСТЮ: ДОСВІД ДЕРЖАВНИХ ЗАКУПІВЕЛЬ У НІМЕЧЧИНІ

У статті проведено дослідження досвіду застосування державних закупівель у Німеччині як відповідного специфічного інструменту, спрямованого на розвиток інноваційних процесів з метою оптимізації економіки в кризовий час, ураховуючи дотримання принципу економічної ефективності.

Ключові слова: державні закупівлі, інноваційна діяльність, економічна ефективність.

Постановка проблеми. Сьогодні в умовах глобалізації та завдяки швидким технологічним змінам межі інноваційної політики розширюються і до неї залучається все більше учасників. У контексті зростаючої активності потреба у координації також зростає, оскільки інноваційна політика стає наріжним каменем економічного розвитку [1, с. 23].

За Глобальним інноваційним рейтингом, складеним агентством Bloomberg, Україна входить до 50 країн-лідерів світу за рівнем інноваційного розвитку (42-ге місце за підсумками 2012 р.). Єдине, що заважає нашій державі піднятися вище в цьому рейтингу, – підсумкова низька ефективність економіки (69-те місце) [2].

Актуальність дослідження. Досвід світових лідерів у сфері інновацій і високих технологій свідчить про необхідність державного управління цими процесами. Упродовж останніх десятиліть уряди країн і керівництво корпорацій стабільно нарощують витрати на науку, інновації, високі технології. Навіть під час фінансово-економічних криз розвитку науки й інноваційної діяльності приділяли особливу увагу. Усе це зумовлює нагальну потребу активізації дій українського уряду в напрямі інноваційних перетворень [3, с. 32].

Державні закупівлі можуть стати ефективним інструментом для стимулювання інноваційних процесів в Україні, що сприятиме підтримці на належному рівні науки, техніки, національного інтелектуального потенціалу, а також підвищенню рівня надання адміністративних послуг державою та суб'єктами державного сектору.

Принцип економічної ефективності при здійсненні державних закупівель може стати на противагу впровадженню інновацій. Проте дослідження та впровадження позитивних результатів міжнародного досвіду щодо вирішення питання про адекватне співвідношення цих аспектів дозволить Україні здійсню-

вати пріоритетну державну підтримку розвитку науки [3, с. 165].

Мету даної роботи автор вбачає у розробці методів реалізації позитивного співвідношення принципу економічної ефективності та впровадження інновацій на прикладі досвіду здійснення державних закупівель у Німеччині.

Для досягнення цієї мети необхідно вирішити взаємопов'язані **завдання**: 1) окреслити стан нормативно-правового регулювання інноваційної діяльності в Україні; 2) назвати існуючі методи регулювання інноваційної політики з метою визначення місця державних закупівель у цій сфері; 3) виокремити стан інноваційної активності в Україні; 4) здійснити аналіз процесу здійснення державних закупівель у Німеччині; 5) з'ясувати напрями стимулювання інновацій через державні закупівлі в Німеччині.

Об'єктом дослідження є система суспільних відносин, що складаються під час стимулювання розвитку інновацій шляхом здійснення прок'юременту.

Аналіз останніх досліджень. Дослідженню різних аспектів управління системою державних закупівель та інноваціями присвятили свої наукові праці такі вітчизняні та зарубіжні вчені, як І. Л. Бородін, Н. Б. Ткаченко, Ю. І. Пивовар, В. В. Смирчинський, Г. О. Андрощук, А. С. Гальчинський, М. Бургі, К. Яерлінг, Х. О. Фіннестранд, Х. Торватн, Е. К. Сартер, Д. Сак, О. Ф. Андросов, В. С. Шукшунов, Б. П. Родіонова та Г. Д. Ковальов та ін.

Методичну основу статті склали спеціально-юридичний (формально-догматичний), системно-структурний методи та порівняльний аналіз.

Викладення основного матеріалу. Основними нормативно-правовими актами, що визначають економіко-правове спрямування інноваційної діяльності в Україні та статус науки і науково-технічної ді-

яльності, є закони України «Про наукову і науково-технічну діяльність», «Про інноваційну діяльність», «Про пріоритетні напрями інноваційної діяльності в Україні».

Відповідно до Закону України «Про інноваційну діяльність» від 4 липня 2002 р. інноваціями називаються новостворені (застосовані) і (або) вдосконалені конкурентоздатні технології, продукція або послуги, а також організаційно-технічні рішення виробничого, адміністративного, комерційного або іншого характеру, що істотно поліпшують структуру та якість виробництва і (або) соціальної сфери [4, с. 266].

Статтею 4 Закону України «Про пріоритетні напрями інноваційної діяльності в Україні» визначено стратегічні пріоритетні напрями інноваційної діяльності на 2011–2021 рр. [5, с. 166].

Залежно від інноваційної політики, яку провадить держава, країни світу можна розділити на три групи. Перша – це країни, орієнтовані на лідерство в науці, реалізацію великих цільових проєктів, що охоплюють усі стадії інноваційного циклу, причому значна частка науково-інноваційного потенціалу припадає на військову сферу. До цієї групи належать США, Велика Британія, Франція.

Інший спосіб ведення інноваційної політики – це створення сприятливого інноваційного середовища та оптимізація всієї економіки. Таку політику провадять Німеччина, Швеція і Швейцарія.

До третьої групи належать країни, які стимулюють нововведення шляхом розвитку інноваційної структури та опанування досягненнями світового науково-технічного прогресу, а також координації дій різних секторів у галузі науки і технологій. До таких країн належать Японія і Південна Корея [6, с. 46].

У сучасних умовах науково-технічний прогрес стає головним фактором тривалого зростання добробуту країни, а інновації – вирішальним фактором конкурентоспроможності національної економіки [7, с. 141].

Зважаючи на політичні, соціально-економічні та правові чинники, стан розвитку інноваційних процесів в Україні є і залишається низькоконкурентним; таким, що не відповідає світовим стандартам; нецікавим для підприємств.

На сьогоднішній день в Україні із загальної кількості промислових підприємств лише 13,6% впроваджували інновації у виробництво, за даними державного комітету статистики України [8, с. 135], тоді як у країнах Європейського Союзу (далі – ЄС) цей показник складає в середньому 50% [9].

Сучасні компанії ведуть свою діяльність у надзвичайно складних умовах: зниження попиту на продукцію, високий рівень конкуренції, позики під високі відсоткові ставки [10].

Можна виокремити причини такої низької інноваційної активності промислових підприємств в економіці України: 1) недостатній рівень конкуренції; 2) домінування у структурі економіки сировинних галузей, які менш схильні до інноваційних процесів; 3) непрямі методи регулювання, які не стимулюють підприємства до активного впровадження інновацій [11].

За визначенням американського дослідника Б. Твісса, інноваційний процес – це перетворення наукового знання, наукових ідей, винаходів на фізичну реальність (нововведення), яка змінює суспільство [12, с. 38]. Пропонується декілька моделей інновацій: лінійна (О. Ф. Андросова [13, с. 9]), кібернетична (Б. Санто [14, с. 257]) та матрична (В. Є. Шукшунов, М. Р. Габайдуллін, Ю. Ф. Гортишов, Р. Т. Ференец [15, с. 27]). Однією із спільних складових визначених моделей є збут інновацій на ринку, що надає державним закупівлям роль одного із найбільш ефективних інструментів стимулу впровадження та розвитку інноваційних процесів у державі. У цьому контексті державні закупівлі можуть виступати як комплекс дій державного управлінського впливу на впровадження інноваційної політики. Саме злагоджена функціональна діяльність усіх складових механізму державного управління як цілеспрямованого впливу на розвиток інноваційних процесів набуває першочергового значення [16, с. 12].

Країни Європейського Союзу, зокрема Німеччина, сприяють розробці законодавчо визначених та економічно обґрунтованих напрямів та механізмів функціонування системи державних закупівель з метою розвитку інноваційних процесів шляхом злагодженої діяльності державних та муніципальних суб'єктів державного управління та визначення законодавчих процедур проведення торгів.

Суб'єктами реалізації прок'юрементного процесу як одного із стимулів розвитку інноваційних процесів у Німеччині є мережа державних органів та агентств (рис. 1).

Нормативно-правова база у сфері державних закупівель у Німеччині складається з трьох рівнів по вертикалі: законодавство Європейського Союзу, федеральні нормативно-правові акти, які відповідають нормам ЄС у цій сфері, та муніципальне законодавство, що визначає особливості здійснення державних закупівель у кожній окремій адміністративній одиниці держави (рис. 2).

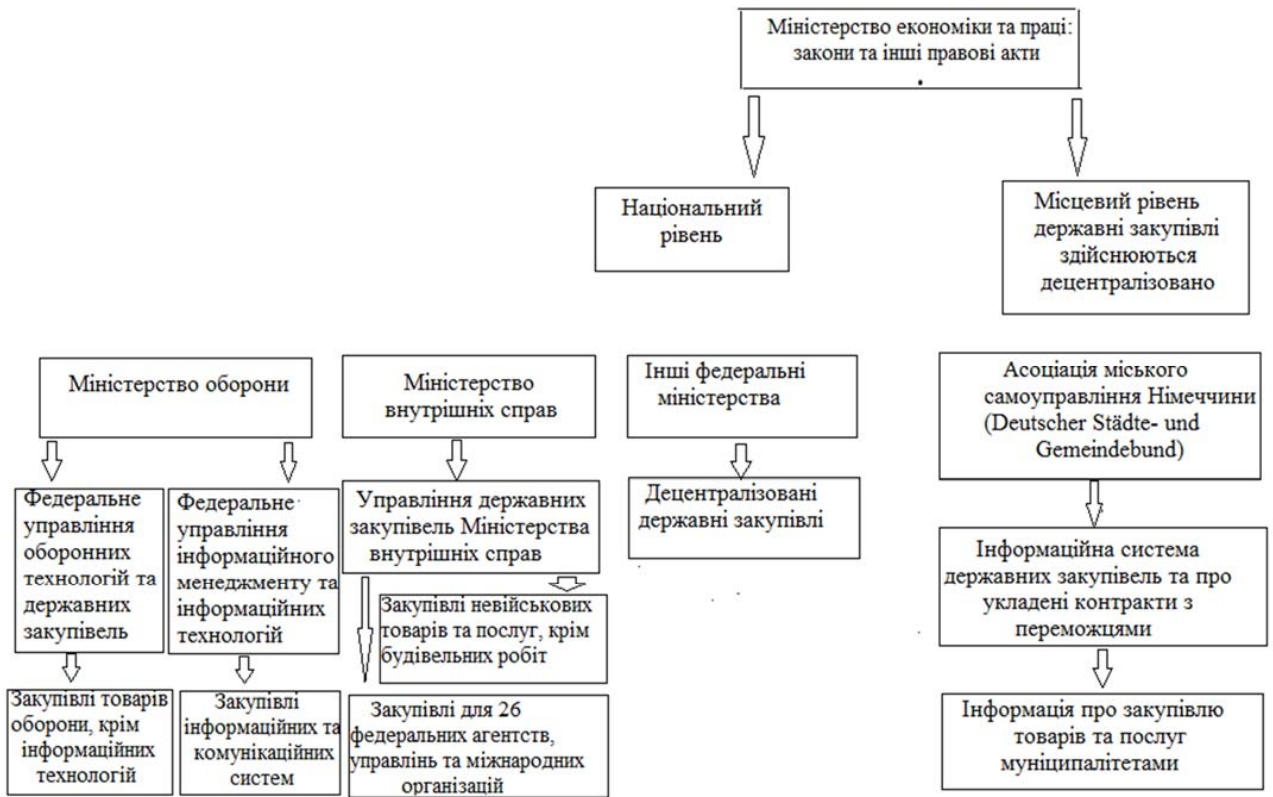

Рис. 1. Структура системи державних закупівель у Німеччині [17]

Рис. 2. Структура законодавства Німеччини у сфері державних закупівель

До федерального (національного) законодавства належать:

1) закони:

- Закон проти обмежень конкуренції (*Gesetz gegen Wettbewerbsbeschränkungen*) (GWB), зокрема, визначає основні принципи здійснення державних закупівель, якими названо такі: розвиток конкуренції, прозорість, професійна компетенція та продуктивні можливості учасників тендеру, забезпечення згоди учасників з визначеними правилами торгів, економічна ефективність, рівність, підтримка середніх підприємств;

- Положення про державні контракти (*Vergabeverordnung*) (VGV) визначає основні процедури державних закупівель та порядок їх здійснення;

2) галузеві нормативно-правові акти, які визначають порядок здійснення процедур державних закупівель:

- Закупівлі громадських робіт (*Vergabe- und Vertragsordnung für Bauleistungen*, VOB/A);

- Закупівлі громадських поставок і послуг (*Vergabe- und Vertragsordnung für Leistungen*, T/A);

- Закупівлі професійних послуг (*Vergabeordnung für freiberufliche Dienstleistungen*, VOF);

- Закупівлі галузі послуг водопостачання, енергетики і транспорту (*Sektorenverordnung*, SektVO);

- Закупівлі в галузі оборони і безпеки (*Vergabeverordnung Verteidigung und Sicherheit*) (VSVgV) [18].

Загальний обсяг контрактів громадського сектору в Німеччині оцінюється приблизно в 300 млрд євро на рік, даючи сектору державних закупівель потенціал бути значним стимулом інновацій. Вибравши напрям на закупівлю найсучасніших продуктів і технічних рішень, суб'єкти державного сектору можуть гарантувати, що вони здатні запропонувати сучасні адміністративні послуги, одночасно зменшуючи довгострокові витрати, зокрема енергетичні. У той же час підприємства заохочуються до участі в дослідженнях та розвитку з метою продажу своїх інноваційних продуктів суб'єктам державного сектору. Таким чином уряд може стимулювати розвиток інновацій [19].

Зважаючи на загальнодержавну політику, Федеральне міністерство з економічних питань та енергетики забезпечує стимули для суб'єктів державного сектору, що займаються у галузі державних закупівель, щоб вибрати нові на ринку товари, послуги та системи.

Міністерство створило спеціальний Центр передового досвіду в галузі державних закупівель, який знаходиться у віданні Федеральної асоціації управ-

ління матеріалами, закупівлями та матеріально-технічного забезпечення. Центр надає консультації особам, відповідальним за державні закупівлі, коли мова заходить про закупівлю нових продуктів, послуг та систем у сфері інформаційних технологій, та здійснює низку інших функцій, спрямованих на максимально ефективну співпрацю між замовниками торгів та потенційними продавцями інновацій.

Стосовно закупівель енергоефективних товарів і послуг федеральний уряд прийняв «Загальні адміністративні правила на закупівлю енергоефективних продуктів і послуг» та супутні «Керівні принципи» (далі – керівництво) в рамках своїх повноважень щодо пом'якшення наслідків зміни клімату. Ці правила є обов'язковими для всіх федеральних міністерств. Керівництвом щодо державних закупівель визначено наступне: «Замовник торгів повинен визначити свої вимоги відповідно до цілей і завдань товарів, які будуть закуповуватися. Це гарантує економічну ефективність, не обмежуючи товари та послуги в частині технологічних специфікацій та інновацій» [20].

На сайті, де публікується інформація про державні закупівлі в Німеччині (www.beschaffung-info.de), наголошується, що впровадження інновацій та їх розповсюдження на ринку можливе за допомогою державних закупівель таких товарів чи послуг. Під «впровадженням» мається на увазі не лише забезпечення екологічних аспектів, а також економічної та соціальної складової, тобто закупівлі актуальних інновацій, наприклад, спрямованих на економію електроенергії тощо [21].

У той же час на офіційному сайті Національного агентства державних закупівель визначено таке: «Ми зацікавлені у закупівлі інноваційних технологій та високоякісних товарів, у той же час ми не завжди здійснюємо закупівлі лише тих товарів, які є найбільш доступними на ринку. Ми будемо здійснювати закупівлі товарів та послуг, які задовольняють наші вимоги з найбільшою економічною вигодою» [22].

Федеральне міністерство економіки та енергетики Німеччини надзвичайно зацікавлене у впровадженні інновацій під час державних закупівель товарів, робіт та послуг з одночасним забезпеченням принципу економічної ефективності. Цим державним органом визначено процедури і підходи, які дозволяють закупівлі інновацій здійснювати у відповідності до закону про державні закупівлі та поточної практики закупівель з метою досягнення просування інновацій, одночасно забезпечуючи принцип економічної ефективності. Зокрема, за допомогою двох законодавчо визначених процедур державних закупівель («процедура переговорів» і «конкурентного

діалогу») та двох законодавчо визначених управлінських методів (функціональні специфікації та альтернативні пропозиції).

Під час процедури погодження проводяться переговори з невеликою кількістю учасників, що відкриває перспективи кращим тендерним пропозиціям до стадії укладення договору. Важливо, щоб вибір учасників здійснювався прозоро та справедливо. Вибір найбільш економічної та ефективної пропозиції повинен здійснюватися відповідно до конкретних та чітких критеріїв, переданих заздалегідь.

За допомогою процедури конкурсного діалогу замовник описує поставлену мету і продовжує діалог з потенційними учасниками до закінчення прийняття рішення. Замовник визначає свої вимоги таким чином, щоб учасники змогли надати свої пропозиції відповідно відкритого процесу. На цій стадії переговори або додаткові діалоги не ведуться (§ 3 ЕГ. Пункт 7 об/А і § 3а. Пункт 4 VOB/А).

Ключовим аспектом у просуванні інновацій Федеральне міністерство економіки та енергетики називає визначення функціональних специфікацій. Вони використовуються, коли об'єкт дослідження або розробки не може бути докладно описаний в умовах його конструкції, а лише в межах мети експлуатації. Перевага функціональних специфікацій полягає в тому, що вони збільшують кількість альтернативних пропозицій, що забезпечує більші шанси закупівель товарів чи послуг, які одночасно є і економічно ефективними, і інноваційними (§ 7 об/А, § 6 ФДН, § 7 VOB/А).

Ще одним способом збільшення розгляду інновацій у галузі державних закупівель є альтернативні пропозиції. Вони охоплюють будь-яке відхилення від необхідної пропозиції (головної пропозиції), а отже,

охоплюють зміни. Для забезпечення притоку інноваційних підходів альтернативні пропозиції повинні застосовуватися, наприклад, у випадках, коли послуги можуть бути описані з точки зору дизайну, а не функціональності. Якщо замовник бажає отримати альтернативні пропозиції та/або пропозиції про зміни, він повинен чітко це визначити в оголошенні або в тендерній документації закупівлі товарів чи послуг [23].

Висновки. Важливе значення у розвитку інноваційних процесів в Україні відіграє державне управління як цілеспрямований управлінський вплив у формі здійснення процедур державних закупівель з метою створення умови для реалізації інтелектуального потенціалу громадян у сфері наукової і науково-технічної діяльності, забезпечення використання досягнень вітчизняної та світової науки і техніки для задоволення соціальних, економічних, культурних та інших потреб.

Отже, на прикладі аналізу досвіду в галузі прок'юрементного процесу в Німеччині можна визначити, що сектор державних закупівель може отримати статус значного стимулу інновацій в Україні у випадку:

- вдосконалення галузевого законодавства у сфері державних закупівель з метою забезпечення принципу гнучкості та прозорості;
- розробки схеми здійснення процедур закупівель, що дозволять залучати якомога більший потенціал підприємств, що зацікавлені у реалізації інновацій;
- забезпечення злагодженої роботи державних органів, які забезпечують належне функціонування прок'юрементного процесу в Україні, з метою спрямування їх діяльності у напрямку розвитку інноваційних процесів в Україні.

ЛІТЕРАТУРА

1. Інновації в Україні: Європейський досвід та рекомендації для України. Т. 3 : Інновації в Україні: пропозиції до політичних заходів. Остаточний варіант (проект від 19.10.2011). – К. : Фенікс, 2011. – 76 с. – (Проект ЄС «Вдосконалення стратегій та регулювання інновацій в Україні»).
2. Семиноженко В. Чи можливий в Україні інноваційний стрибок? [Електронний ресурс] / В. Семиноженко // Дзеркало тижня. – 2013. – № 17. – Режим доступу: <http://gazeta.dt.ua/science/chi-mozhlyviy-v-ukrayini-innovatsiyniy-stribok-.html>.
3. Оdotюк І. В. Сучасна інноваційна політика України: Передумови, основні підходи та напрями реформування / І. В. Оdotюк, О. М. Фашевська, С. М. Щегель // Вісн. НАН України. – 2012. – № 7. – С. 30–35.
4. Про інноваційну діяльність : Закон України // Відом. Верхов. Ради України. – 2002. – № 36. – Ст. 266.
5. Про пріоритетні напрями інноваційної діяльності в Україні : Закон України // Відом. Верхов. Ради України. – 2012. – № 19–20. – Ст. 166.
6. Економіка підприємства (в питаннях та відповідях) : навч. посіб. / І. І. Циглик, Я. Р. Бабик, М. Я. Ємбрик, В. Ф. Паращич. – К. : Центр учб. л-ри, 2007. – 105 с.

7. Варналій З. С. Конкурентоспроможність національної економіки: проблеми та пріоритети інноваційного забезпечення / З. С. Варналій, О. П. Гармашова. – К. : Знання України, 2013. – 387 с.
8. Наукова і інноваційна діяльність в Україні : стат. зб. – К. : Держкомстат України, 2013. – 287 с.
9. Рейтинг інноваційності країн ЄС – Innovation Union Scoreboard 2013 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://ec.europa.eu/enterprise/policies/innovation/files/ius-2013_en.pdf.
10. Крикуненко Д. О. Проблеми впровадження інновацій на підприємствах [Електронний ресурс] / Д. О. Крикуненко // Маркетинг і менеджмент інновацій. – 2011. – № 4, т. I. – Режим доступу: <http://mmi.fem.sumdu.edu.ua/>.
11. Лебедева Л. В. Сучасна інноваційна політика держави в Україні: проблеми та перспективи реформування [Електронний ресурс] / Л. В. Лебедева // Ефективна економіка : електрон. наук. фах. вид. – 2014. – № 1. – Режим доступу: <http://www.economy.nauka.com.ua/?op=1&z=2664>.
12. Микитюк П. П. Інноваційна діяльність : навч. посіб. / П. П. Микитюк, Б. Г. Сенів. – К. : Центр учб. л-ри, 2009. – 392 с.
13. Андросова О. Ф. Організаційно-економічні аспекти використання трансферу технологій на підприємствах авіаційної промисловості : автореф. дис. ... канд. екон. наук : 08.06.01 / О. Ф. Андросова ; Нац. авіац. ун-т. – К., 2006. – 20 с.
14. Василенко В. О. Інноваційний менеджмент : навч. посіб. / В. О. Василенко, В. Г. Шматько ; за ред. В. О. Василенко. – К. : ЦУЛ : Фенікс, 2003. – 440 с.
15. Организационные структуры технологических коммуникаций трансферта инноваций в наукоемком бизнесе / [В. Е. Шукшунов, М. Р. Габайдуллин, Ю. Ф. Гортишов и др.] // Инновации. – 2001. – № 3. – С. 24–32.
16. Комар Ю. Вплив інноваційних механізмів на стратегічний розвиток наукової галузі / Юрій Комар // Публічне управління: теорія та практика. – 2011. – № 1. – С. 11–17.
17. Bianchi T. The comparative survey on the national public procurement system across the PPN [Електронний ресурс] / Tiziani Bianchi, Valentyna Guidi // Authority for the Supervision of Public Contracts. – Режим доступу: <http://www.publicprocurementnetwork.org/docs/ItalianPresidency/Comparative>.
18. Brakalova M. Public procurement in Germany: overview [Електронний ресурс] / Maria Brakalova and Jörg Karenfort. – Режим доступу: <http://us.practicallaw.com/8-521-5162>.
19. Fostering Innovation through Public Procurement. German Association Materials Management, Purchasing and Logistics (AMMPL) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.bmwi.de/EN/Topics/Technology/Strong-policy-framework/fostering-innovation-through-public-procurement.html>.
20. Guideline for public procurement practice (March 2003, in German without a reference on innovation, «Überarbeitete Richtlinie für Beschaffungsverfahren») [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.bescha.bund.de/media/files/pdf/normen_vorschriften/verwaltungsanweisung/richtlinie_beschaffungsverfahren.pdf.
21. Nachhaltigkeit in der öffentlichen Beschaffung [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.roadmap-it.de/download/Roadmap_oeB.pdf; www.beschaffung-info.de.
22. IAQ, University of Duisburg. The public sector pay system and public procurement in Germany. National report, 2012 [Електронний ресурс] / Gerhard Bosch, Leila Mesaros, Gabi Schilling and Claudia Weinkopf. – Режим доступу: <http://www.research.mbs.ac.uk/ewerc/Portals/0/docs/Germany-national%20report.pdf>.
23. Innovative procurement // Federal Ministry for Economic Affairs and Energy [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.en.koinno-bmwi.de/innovation/innovative-procurement>.

REFERENCES

1. *Innovatsii v Ukraini: Yevropeyskiy dosvid ta rekomendatsii dlia Ukrainy. – Tom 3. – Innovatsii v Ukraini: propozyzii do politychnykh zakhodiv Ostatochniy variant (proekt vid 19.10.2011)* (Innovation in Ukraine: European Experience and Recommendations for Ukraine. – Volume 3 – Innovations in Ukraine: Proposals to Final Version of Policy Measures (Design of 19.10.2011)), К., Feniks, 2011, 76 (proekt YeS «Vdoskonalennia stratehii ta rehulivannia innovatsii v Ukraini»).
2. Semynozhenko V. Chy mozhlyvyi v Ukraini innovatsiyniy strybok? (Is it Possible in Ukraine an Innovative Leap?), [Elektronnyi resurs], V. Semynozhenko, *Dzerkalo tyzhnia*, 2013, No. 17, Rezhym dostupu: http://gazeta.dt.ua/science/chi-mozhlyviy-v-ukrayini-innovatsiyniy-stribok-_html.

3. Odotiuk I. V., Fashchevska O. M., Shchehel S. M. Cuchasna innovatsiina polityka Ukrainy: Peredumovy, osnovni pidkhody ta napriamy reformuvannya (Modern Innovation Policy of Ukraine: Preconditions, Main Approaches and Directions of Reform), *Visn. NAN Ukrainy*, 2012, No. 7, P. 30–35.
4. Pro innovatsiinu diialnist: Zakon Ukrainy (On innovation: the Law Ukraine), *Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy* 2002, No. 36, st. 266, kod aktu No. 40-IV.
5. Pro priorytetni napriamy innovatsiinoi diialnosti v Ukraini: Zakon Ukrainy (On Innovation Activity Priorities in Ukraine: Law of Ukraine), *Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy*, 2012, No. 19–20, st.166, kod aktu 3715-VI.
6. Tsyhlyk I. I., Babyk Ya. R., Yembryk M. Ya., Parashchych V. F. *Ekonomika pidpriemstva (v pytanniakh ta vidpovidiakh)* (Economy Enterprises (Questions and Answers)), Navchalnyi posibnyk, K., Tsentr uchbovoi literatury, 2007, P. 105.
7. Varnalii Z. S. *Konkurentospromozhnist natsionalnoi ekonomiky: problemy ta priorytety innovatsiinoho zabezpechennia* (Competitiveness of the National Economy: Problems and Priorities of Innovative Software), Z. S. Varnalii, O. P. Harmashova, K., Znannia Ukrainy, 2013, P. 387.
8. Naukova i innovatsiina diialnist v Ukraini (Research and Innovation in Ukraine), Statystychnyi zbirnyk, K., *Derzhkomstat Ukrainy*, 2013, P. 287.
9. *Reitynh innovatsiinosti krain YeS – Innovation Union Scoreboard 2013* [Elektronnyi resurs], Rezhym dostupu: http://ec.europa.eu/enterprise/policies/innovation/files/ius-2013_en.pdf.
10. Krykunenko D. O. Problemy vprovadzhennia innovatsii na pidpriemstvakh (Problems of Introduction of Innovations in Enterprises), *Marketynh i menedzhment innovatsii*, 2011, No. 4, T. I, Rezhym dostupu: <http://mmi.fem.sumdu.edu.ua/>.
11. Lebedeva L. V. Suchasna innovatsiina polityka derzhavy v Ukraini: problemy ta perspektyvy reformuvannya (Modern Innovation Policy in Ukraine: Problems and Prospects Reform), [Elektronnyi resurs] Lebedeva L. V., Elektronne naukove fakhove vydannia «Efektyvna ekonomika», 2014, No. 1, Rezhym dostupu: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=2664>.
12. Mykytiuk P. P. *Innovatsiina diialnist* (Innovative Activity), Navch. pos., P. P. Mykytiuk, B. H. Seniv, K., Tsentr uchbovoi literatury, 2009, p. 392.
13. Androsova O. F. *Orhanizatsiino-ekonomichni aspekty vykorystannia transferu tekhnolohii na pidpriemstvakh aviatsiinoi promyslovosti* (Organizational-Economic Aspects of Using the Technology Transfer in Aviation Industry), Avtoref. dys. kand. ekon. nauk: 08.06.01, Androsova O. F., Natsionalnyi aviatsiinyi un-t., K., 2006, 20 p.
14. Vasylenko V. O. *Innovatsiinyi menedzhment* (Innovation Management), Navchalnyi posibnyk, V. O. Vasylenko, V. H. Shmatko; za redaktsiieiu V. O. Vasylenko, Kyiv, TsUL, Feniks, 2003, P. 440.
15. Shukshunov V. E. Organizacionnye struktury tehnologicheskikh kommunikacij transferta innovacij v naukojkomkome biznese / [V. E. Shukshunov, M. R. Gabajdullin, Ju. F. Gortishov ta in] // *Innovacii*. – 2001. – № 3. – S. 24–32.
16. Yurii Komar. Vplyv innovatsiinykh mekhanizmiv na stratehichni rozvytok naukovoї haluzi, *Publichne upravlinnia: teoriia ta praktyka*, 2011, No. 1, P. 11–17.
17. Tiziani Bianchi, Valentyna Guidi. The comparative survey on the national public procurement system across the PPN // Authority for the Supervision of Public Contracts [Elektronnyi resurs]. – Rezhym dostupu: <http://www.publicprocurementnetwork.org/docs/ItalianPresidency/Comparative>.
18. Maria Brakalova and Jörg Karenfort. Public procurement in Germany: overview [Elektronnyi resurs]. – Rezhym dostupu: <http://us.practicallaw.com/8-521-5162>.
19. Fostering Innovation through Public Procurement. German Association Materials Management, Purchasing and Logistics (AMMPL) [Elektronnyi resurs]. – Rezhym dostupu: <http://www.bmwi.de/EN/Topics/Technology/Strong-policy-framework/fostering-innovation-through-public-procurement.html>.
20. Guideline for public procurement practice (March 2003, in German without a reference on innovation, «Überarbeitete Richtlinie für Beschaffungsverfahren») [Elektronnyi resurs]. – Rezhym dostupu: http://www.bescha.bund.de/media/files/pdf/normen_vorschriften/verwaltungsanweisung/richtlinie_beschaffungsverfahren.pdf.
21. Nachhaltigkeit in der öffentlichen Beschaffung [Elektronnyi resurs]. – Rezhym dostupu: http://www.roadmap-it.de/download/Roadmap_oEB.pdf; www.beschaffung-info.de.
22. Gerhard Bosch, Leila Mesaros, Gabi Schilling and Claudia Weinkopf. IAQ, University of Duisburg. The public sector pay system and public procurement in Germany. National report, 2012 [Elektronnyi resurs]. – Rezhym dostupu: <http://http://www.research.mbs.ac.uk/ewerc/Portals/0/docs/Germany-national%20report.pdf>.
23. Innovative procurement//Federal Ministry for Economic Affairs and Energy [Elektronnyi resurs] – Rezhym dostupu: <http://www.en.koinno-bmwi.de/innovation/innovative-procurement>.

Е. Ю. ВОДОЛАСКОВА

кандидат юридических наук, ведущий специалист тендерного отдела
Государственного предприятия «Международный аэропорт “БОРИСПОЛЬ”»

**БАЛАНС МЕЖДУ ИННОВАЦИЯМИ И ЭКОНОМИЧЕСКОЙ ЭФФЕКТИВНОСТЬЮ:
ОПЫТ ГОСУДАРСТВЕННЫХ ЗАКУПОК В ГЕРМАНИИ**

В статье изучен опыт применения государственных закупок в Германии как соответствующего инструмента, направленного на развитие инновационных процессов с целью оптимизации экономики во время кризиса, учитывая соблюдение принципа экономической эффективности.

Ключевые слова: государственные закупки, инновационная деятельность, экономическая эффективность.

К. Yu. VODOLASKOVA

Candidate of Legal Sciences, Leading Specialist of Tender Department State Enterprise
«International Airport “Borispol”»

**BALANS BETWEEN INNOVATIONS AND ECONOMICAL EFFICIENCY: PUBLIC
PROCUREMENT EXPERIENCE OF GERMANY**

Problem setting. Today in the context of globalization and rapid technological change limits of innovation policy are expanding and attracting more and more participants. World leaders' experience in innovation demonstrates necessity of public control. Even during the financial crisis governments of developing countries paid special attention to science and high technology, which helped to overcome hard times in national economics. Ukrainian government has to take measures to intensify innovative activity. One of such measures can be public procurement.

Analysis of resent research and publications. Different aspects of public procurement and innovation management were researched by such domestic and foreign scientists, as: I. L. Borodin, N. B. Tkachenko, Yu. I. Pivovar, G. O. Androschuk, A. S. Hal'chyns'kyi, M. Burgi, K. Jaehrling, H. O. Finnestrand, H. Torvatn, E. K. Sarter, D. Sack, A. F. Androsoy, V. E. Shukshunov, B. P. Rodionova and G. D. Kovalyov and others.

Article's main body. Creation of favorable conditions for innovations for the purpose of the entire economy optimization is the Germany's main way to ensure innovation politics. Total amount of contracts in public sector in Germany is estimated at 300 billion. That is how state can stimulate the development of innovation using public procurement as the effective fostering instrument. Germany defines legal tendering procedures and particular business methods as promotion for innovation, while ensuring the principle of economic efficiency.

Conclusion and prospects for the development. Thus, after analyzing the procurement process in Germany we can determine that the public purchasing sector can obtain the status of significant stimulus for innovations in Ukraine in case of: 1) improving the sectoral legislation; 2) developing procurement procedures schemes; 3) ensuring the coordinated work of all related state bodies.

Key words: public procurement, innovations, economical efficiency.

Водоласкова К. Ю. Баланс між інноваціями та економічною ефективністю: досвід державних закупівель у Німеччині [Електронний ресурс] / К. Ю. Водоласкова // Право та інноваційне суспільство : електрон. наук. вид. – 2015. – № 1 (4). – Режим доступу: <http://apir.org.ua/wp-content/uploads/2015/04/Vodolaskova.pdf>.